

‘Kijkje in de kaart’

Vogelmomenten op de Hoorneboegse heide

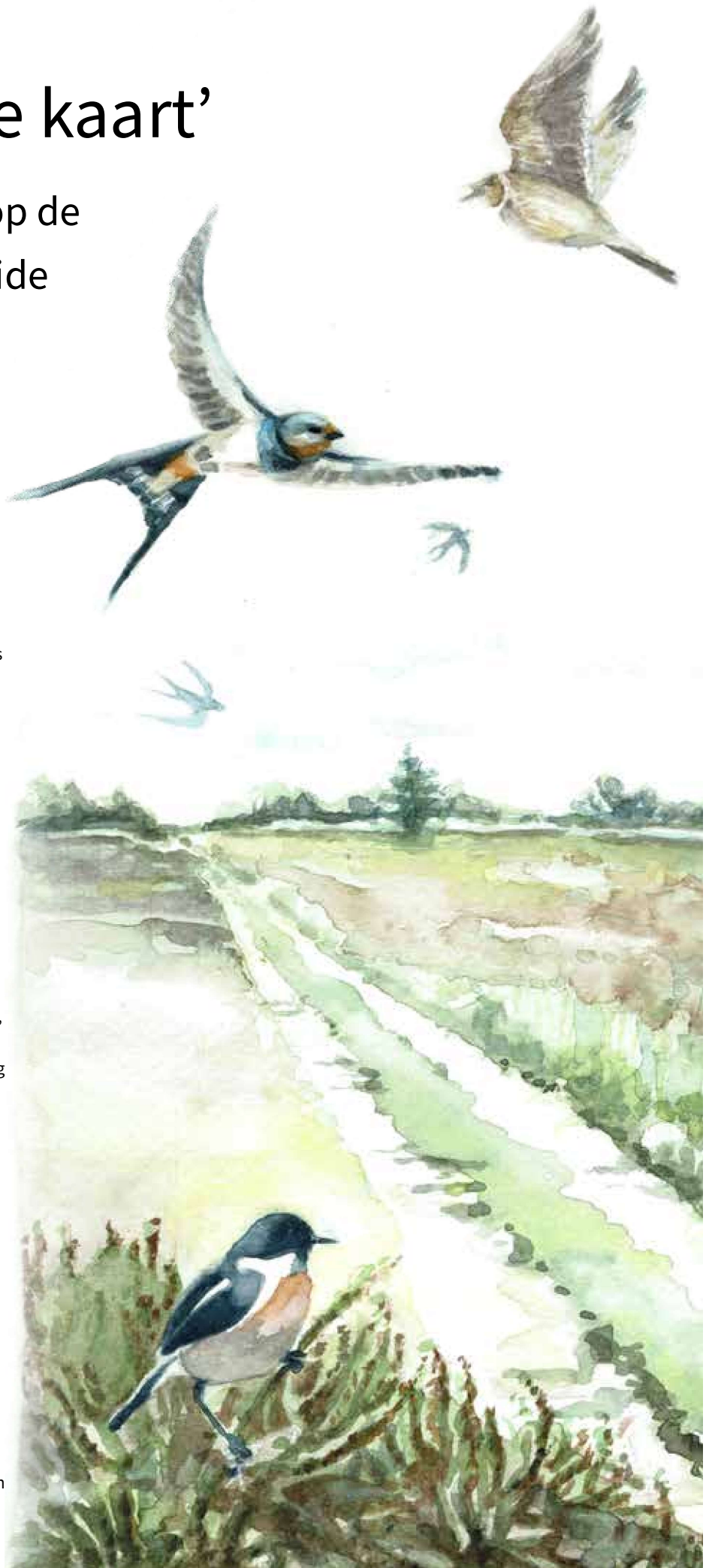
Sylvia Vermaas

Op de Hoorneboegse heide heb ik vogels leren kijken. Ik kwam daar jarenlang elke dag voor wandelingen met onze hond. Voordat je op de hei bent, loop je eerst door een stukje bos. Ik hou van de geur van bosgrond. Ik woon nu in Amsterdam, maar als ik weer eens in Hilversum ben, ruik ik het meteen. Onze hond scharrelde dan altijd voor mij uit. Totdat we bij de rand van het bos kwamen, dan voelde hij ineens de ruimte en rende de hei op. Het is heerlijk om zo ver te kunnen kijken terwijl het zachte ochtendlicht nog over de hei ligt.

In het bos was ik dan al meermalen Roodborstjes, Merels en Vinken tegengekomen. Vaak zat zo'n Roodborstje op ooghoogte op een tak, mij recht aan te kijken, voor niets bang. Maar het leukste is eigenlijk, dat je ze zomer en winter kunt horen babbelen of voluit zingen. Ik geniet daar net zo van als van het gezang van de Merel. Merelliedjes in de avondschemering, daar gaat mijn hart van open. In de winter, als het gesneeuwd had, was het pad en de bosgrond ernaast nog niet belopen en prachtig egaal wit. Dan zag je soms hoopjes omgewoelde bladeren, bruine vlekjes in het wit. Eerst snapte ik dat niet, totdat ik een Merel in zo'n hoopje zag schoffelen. Op zoek dus naar een ontbijtje.

Het was niet toevallig dat in de eerste tijd toen we daar woonden, mijn oog viel op een aankondiging van de Vogelwerkgroep voor een introductie cursus 'Vogels kijken'. Daarmee ging een wereld open en ontdekte ik bijvoorbeeld ineens Boomklevers op mijn wandelrondjes. Die waren er natuurlijk altijd al, maar wat je niet weet, zie je ook niet.

Er hing een nestkastje, vrij hoog tegen een boomstam, die een Boomklever voor eigen gebruik aan het klaarmaken was. Het gat was namelijk te groot. Dagen achtereen is hij aan het metselen geweest.

Boomklever metselt nestkastje dicht om het geschikt te maken voor eigen gebruik | Sylvia Vermaas

Vakkundig werd er een ring van klei-achtige propjes om de opening geplakt, zodat die steeds kleiner werd. Tot de juiste maat was bereikt, toen werd het stil. Tijd om te broeden.

Op de hei begon ik ineens de Roodborsttapuit te ontdekken en leerde zijn geluid van tegen elkaar ketsende steentjes te herkennen. Ik hoorde sinds lange tijd weer het getierel van een Veldleeuwerik, die ik herkende van lang geleden, toen ik in de Bollenstreek woonde. Het ultieme zomergeluid! De laatste jaren kon ik hem niet meer ontdekken. Ik ben bang, dat de nestjes op de grond te vaak verstoord zijn door de vele mensen en loslopende honden op de hei.

De groepjes die ik lang niet kon thuisbrengen, bleken Graspiepers te zijn. Ik zag verder biddende Torenvalkjes, Goudvinken, Boomkruipertjes, Zanglijsters, Houtduiven, Grote Bonte Spechten en Eksters. En Zwarte Kraaien met luid roepende jongen dansend om hun ouders heen: honger! Een keer een Zwarte Specht, die nog steeds tegen de boomstam hing, toen ik snel naar huis was gelopen om mijn fototoestel te halen! Een buizerdnest werd ontdekt in de Douglas dennen, maar helemaal verguld was ik met een roepende Ransuil. Die liet zich een aantal avonden achter elkaar, notabene in de conifeer achter in mijn tuin, horen. Op de Bussummerheide zag ik de Groene Specht. Die had ik op de Hoornbeog al eens gehoord. Dat vond ik toen al een mooie ontdekking! Daar zag ik voor de tweede keer een Tapuit (de eerste keer was op Schiermonnikoog).

Waar ik elk voorjaar naar uitkijk, is de terugkomst van de Boerenzwaluwen. Wat

een prestatie om de trek weer overleefd te hebben. En wat een fantastische vliegers, scherend over de hei. Dat was voor mij altijd rond 20 april, de verjaardag van mijn moeder. Zij overleed op 24 april 2007. Het jaar daarna ontdekte ik mijn eerste Boerenzwaluw boven de hei cirkelen uitgerekend op 24 april. Ik kan het niet helpen, ineens hechtte ik nog meer waarde aan die datum. Zo ben ik jaren vogelmomenten aan het verzamelen geweest op de Hoornbeogse hei. Voor veel vogels was het mijn eerste keer, dat ik ze zag. Ik kreeg meer gevoel voor het soort vogels dat ik kon gaan zien. Wie in welke biotoop thuishoort. Doordat mijn wandelingen een combinatie waren van bos en hei, had ik altijd kans op een grote verscheidenheid aan vogels. Dat maakt de Hoornbeogse hei, maar vanaf toen eigenlijk elke hei met bos, voor mij zo'n heerlijke vogelkijkplek. De Hoornbeogse hei vooral natuurlijk omdat ik er elke dag kwam en ik het in elk seizoen meemaakte, alle momenten van de dag. Ik genoot er elke keer weer van. Ik leerde het echt kennen. En met een verrekijker kun je in zo'n gebied alles echt makkelijk naar je toe halen, in tegenstelling tot bijvoorbeeld het vinden van vogels op het water of bij strand en zee. Dat lukt toch veel minder goed met alleen een verrekijker. Tijdens excursies snapte ik dan ook de toegevoegde waarde van een telescoop. Ik merkte ook, dat ik niet zomaar meer afwachtte wat ik te zien kreeg, maar bewust ging kijken naar de vogels, waarvan ik inmiddels wist dat ze er konden zitten en wanneer. Vanaf toen heb ik veel meer prachtige vogelkijkgebieden gevonden, maar die hei met bosrand blijft bijzonder.

Een Merel mannetje schoffelt in de sneeuw tussen de bladeren op zoek naar een ontbijtje | Sylvia Vermaas

(links) Hoornbeogse Heide mannetje Roodborsttapuit, Boerenzwaluwen en Veldleeuwerik | Sylvia Vermaas

Zwarte Wouw, Spanje Tarifa, 25 april 2021 | Burg de Man

Rode Wouw met diep gevorkte staart, Koningsbosch - Trektelpost 'Aan de Majoor' (LI), 30 augustus 2022 | Anja van Halbeek

*Rode Wouw, Herkenbosch - Roerdal (LI), 11 augustus 2021
Anja van Halbeek*

*Rode Wouw, Nationaal Park de Meinweg - Wolfsplateau (LI), 14 oktober 2021
Anja van Halbeek*